

КРЕСТЬЯННИКОВА О.О.,
кандидат юридичних наук
СИТНИК О.М., студентка
(Донецький національний університет)

УДК 347.73

ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ «ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ» ТА «ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ»

Стаття присвячена дослідженню понять «внутрішній контроль» та «внутрішній аудит». У контексті поставленої мети на підставі дослідження наукової літератури та законодавства України наведено їх особливості, значення, з'ясовано співвідношення «внутрішнього контролю» та «внутрішнього аудиту».

Ключові слова: внутрішній контроль, внутрішній аудит, внутрішньогосподарський контроль, зовнішній контроль, господарська діяльність.

Стаття посвячена аналізу понять «внутреннего контроля» и «внутреннего аудита». В контексте поставленной цели на основе исследования научной литературы и законодательства Украины выделены их особенности, значение, определено соотношение «внутреннего контроля» и «внутреннего аудита».

Ключевые слова: внутренний контроль, внутренний аудит, внутрихозяйственный контроль, внешний контроль, хозяйственная деятельность.

The article is devoted to studying of concepts of «the internal control» and «internal audit». In a context of the put question the scientific literature and the legislation of Ukraine on the basis of what is investigated are resulted definitions of the given concepts, their features are allocated, value and is certain a parity of «the internal control» and «internal audit».

Keywords: the internal control, internal audit, internal economic control, the external control, economic activities.

На сучасному етапі розвитку науки фінансового права виділяють декілька видів фінансового контролю, в тому числі і внутрішнього, проте на сьогоднішній день питання щодо співвідношень понять внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту є відкритим та потребує певної уваги.

Окремих аспектам порушеного питання присвячували свою увагу такі вчені: В.Д. Андреев [1], М.Т. Білуха [2], А. Г. Загородній [3], В.В. Бурцев [4, с. 35-39], М.Я. Штейнман [5], А.К. Солодов [6], Ф.Ф. Бутинець [7], Ю.Б. Слободняк [8, с. 152-154], А.М. Ткаченко [9, с. 96-109], А. Г. Бичкова [10, с. 78], К.О. Назарова [11, с. 433-330], А.Є. Чуєнко [12, с. 38-42], А.М. Богомолів [13] та ін.

Метою цієї статті є узагальнення наукових позицій щодо визначення понять внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, виділення критеріїв їх розмежування.

В теорії фінансового права виділяють різні критерії класифікації фінансового контролю:

- 1) за суб'єктом складом органів контролю виділяють:
  - державний, що здійснюється органами державної влади;
  - муніципальний, який здійснюється органами місцевого самоврядування;
  - суспільний, який є незалежним видом фінансового контролю, що здійснюється представниками громадськості;
  - аудиторський контроль, який здійснюється аудиторами та аудиторськими фірмами;
- 2) залежно від джерела інформації контроль поділяється на:
  - фактичний – полягає в дослідженні реального стану об'єкта, що перевіряється, його огляду й обміриванні в натурі, встановленні наявних грошових і матеріальних ресурсів, аналізу отриманої інформації і документів на предмет їх відповідності;
  - документальний - являє собою перевірку і аналіз первинних документів (у тому числі і технічних носіїв інформації), що містять відомості про рух коштів;
- 3) за часом його проведення можна виділити:
  - попередній – проводиться до здійснення фінансових операцій, на стадії розробки та прийняття бюджетів, фінансових планів, кошторисів, кредитних та касових заяв, нормативних актів з метою попередження фінансових правопорушень та зловживань;
  - поточний (оперативний) – здійснюється в процесі фінансово – господарської діяльності

і полягає в систематичній перевірці дотримання норм фінансового законодавства, правильності здійснення фінансових операцій, виконанням фінансових зобов'язань;

- наступний (подальший) – це контроль за фінансовими результатами діяльності, який проводиться після здійснення фінансово – господарських операцій, чи певних етапів фінансової діяльності, при розгляді і затвердженні звітів;

4) за фінансово-господарськими зв'язками між контролюючими та підконтрольними суб'єктами:

- зовнішній - це перевірка фінансової діяльності того чи іншого суб'єкта відповідними уповноваженими органами контролю, метою якої є перевірка відповідності фінансової діяльності чинному фінансовому законодавству;

- внутрішній – це перевірка фінансової діяльності кожного суб'єкта, який організується безпосередньо останнім через спеціальні підрозділи — контрольно-ревізійні відділи, управління тощо.

В контексті розгляду проблематики цієї статті особливу увагу хотілося б звернути саме на такі види фінансового контролю як зовнішній і внутрішній. Законодавство України не містить поняття зовнішнього та внутрішнього контролю, крім того, зазначене питання на має належного й наукового обґрунтування. Загально прийнятою точкою зору є те, що повноваження з зовнішнього контролю мають численні державні органи, а функціонування внутрішнього контролю на даний час не має правового забезпечення [14, с. 43]. Тому виникає необхідність звернення уваги до закордонних джерел за визначенням поняття «зовнішній контроль». Згідно з Глосарієм INTOSAI (далі Глосарій) та рекомендацій служби Державного внутрішнього фінансового контролю ЄС – зовнішній контроль це виключно діяльність вищого органу фінансового контролю в системі державних органів, який є незалежним, а внутрішній контроль – означає заходи контролю, які виконуються органами, що знаходяться поза межами органів державного управління, наприклад, аудиторськими відомствами [15]. Якщо звернутися до законодавства України, то у ст. 26 Бюджетного кодексу України побачимо, що зовнішній контроль та аудит фінансової та господарської діяльності бюджетних установ здійснюється Рахунковою палатою, Державною фінансовою інспекцією України [16] (далі Держфінінспекція), проте згідно Глосарію ці органи не можна віднести до органів зовнішнього контролю, тому що ні Рахункова палата, ні Держфінінспекція України не є незалежними в системі органів влади, тому що підпорядковуються Верховній Раді України – перший [17] і Міністерству фінансів України – другий [18]. Таким чином, представляється доцільним закріплення на рівні національного законодавства визначення зовнішнього фінансового контролю та визначення суб'єктів його здійснення.

Що стосовно внутрішнього контролю, в Україні поширена точка зору, що це управлінський контроль, який є головним інструментом в управлінні відповідним підприємством, установою, організацією за допомогою створення, наприклад, відповідної служби внутрішнього контролю, фінансового відділу тощо [2, с. 273]. Можна стверджувати, що на сьогоднішній день фірма та кожне підприємство, шляхом розширення своєї діяльності – створення філій, підприємств, довірчих підприємств стають більш конкурентно спроможними, і чим більше підприємство за масштабом, тим складніше здійснювати контроль над всіма його структурними підрозділами і над діяльністю в цілому. Тому нагальним є питання удосконалення діючої системи внутрішнього контролю. Одним з шляхів реформування такої системи є розмежування внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

Якщо перший вид контролю на підприємстві організовує сам керівник, то здійснення внутрішнього аудиту – це вимога вищестоячого органу відповідної юридичної особи або материнської компанії. Такий висновок можна зробити, аналізуючи законодавство України, наприклад, відповідно до Постанови Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України» [19] та ст. 45 «Про банки та банківську діяльність» [20] - здійснення внутрішнього аудиту у комерційних банках є вимогою законодавства, контроль за виконанням якої здійснює Національний банк України як первинна ланка банківської системи.

Для розуміння сутності внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту необхідно звернутися до їх наукового визначення. Так, на думку В.Д. Андрєєва, внутрішній контроль – система контрольних процедур, план організації і методи управління об'єктом з метою ефективного проведення бізнесу, захисту активів, запобігання помилок, акуратності наукових перевірок і

своєчасного надання фінансової інформації [1, с. 255].

В.В. Бурцев визначає внутрішній контроль організації, як здійснення суб'єктами організації, наділеними відповідними повноваженнями або в автоматичному режимі, заданому зазначеними суб'єктами і під їхнім керуванням наступних дій:

- а) визначення фактичного стану об'єкта контролю;
- б) порівняння фактичних даних з даними, що відображено в первісних документах;
- в) оцінка відхилень, що перевищують граничний припустимий рівень й аналіз ступеня їхнього впливу на функціонування організацій;
- г) виявлення та дослідження причин даних відхилень, з'ясування того, що було зроблено для їх подолання [4, с. 36].

На думку М.Я. Штейнмана внутрішньогосподарський контроль – один з найважливіших видів внутрішнього контролю [5, с. 95]. Такої ж думки дотримується і А.К. Солодов, який додає, що такий вид контролю здійснюється службами, які створені в середині окремих організаційних структур [6, с. 83]. Тобто, на сьогодні постає питання не тільки з приводу того, як співвідносяться внутрішній аудит та внутрішній контроль, а також стосовно того, чи можна вважати внутрішньогосподарський контроль видом внутрішнього контролю. В цьому питанні хотілося б приєднатися до позиції М.Я. Штейнмана та А.К. Солодова, які дійсно розглядають внутрішньогосподарський контроль як різновид внутрішнього контролю. Останній в свою чергу розподіляється на відомчий внутрішній фінансовий контроль, що здійснюють контрольно – ревізійні управління, міністерства, відомства та інші органи державного управління, що спрямований на забезпечення законності і фінансової дисципліни підпорядкованими установами, підприємствами, організаціями, а також в середині самого відомства; та на внутрішньогосподарський, що здійснюють економічні служби відповідного підприємства, установи, організації. Тобто, критерієм розмежування цих двох видів є публічність.

Відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю», внутрішній контроль - це інструмент управління, що дає змогу керівництву органів державного і комунального сектору перевірити стан виконання завдань органу [21]. Метою цього процесу є забезпечення достатньої впевненості керівництва зазначених органів у досягненні належного рівня економії, ефективності і результативності відповідно до завдань органів; достовірності фінансової, статистичної і управлінської звітності; у виконанні встановлених законодавством та керівництвом норм і правил; належному захисті активів від втрат. Тобто, внутрішній контроль - це управлінський контроль, який допомагає керівництву в управлінні та виконанні завдань на постійній основі. Саме тому внутрішній контроль не повинен розглядатися як окрема система органів державного і комунального сектору. Зазначений контроль також повинен давати змогу викладати управлінське судження та виявляти ініціативу з метою підвищення ефективності і результативності діяльності, а також зниження витрат.

З метою розмежування понять внутрішнього аудиту та внутрішнього контролю необхідно також звернутися і проаналізувати визначення внутрішнього аудиту в науковій літературі та яке міститься в міжнародних та національних стандартах. Зокрема, С.М. Бичкова стверджує, що внутрішній аудит – це елементи системи внутрішнього контролю, організований керівництвом підприємства в цілях аналізу облікових та інших контрольних даних [10, с. 78].

Ф.Ф. Бутинець вважає, що це організована на підприємстві, діюча в інтересах його керівництва та власників і регламентована внутрішніми нормативними актами система контролю за дотриманням встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку, складанням та поданням звітності, її внутрішнього аналізу та надійністю функціонування всієї системи внутрішнього контролю [7, с. 283].

Відповідно до міжнародних стандартів аудиту, які згідно з рішенням Аудиторської палати України прийняті в якості національних, внутрішній аудит – діяльність з оцінювання, яка організована в межах суб'єкта господарювання і яку виконує окремий відділ [22]. Функції внутрішнього аудиту охоплюють, зокрема, перевірку, оцінювання та моніторинг адекватності й ефективності систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю.

В результаті здійсненого аналізу щодо підходів визначення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, можна зробити висновок, що в науці не існує єдиного підходу до визначення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. Одні вчені вважають, що внутрішній

контроль та внутрішній аудит є тотожними поняттями, інші – що внутрішній аудит є складовою внутрішнього контролю. Це зумовлено тим, що існують деякі проблеми в розмежування сутності даних понять і це спричинено перш за все схожістю функцій цих двох явищ. Проте, для того, щоб з'ясувати, що є частиною чого – внутрішній аудит є частиною внутрішнього контролю чи навпаки, потрібно виділити їх відзнаки.

Перш за все, метою внутрішнього контролю є здійснення нагляду за господарською діяльністю всього підприємства з точки зору законності, доцільності і достовірності. Мета аудиту визначена у Міжнародних стандартах аудиту, які зокрема, закріплюють, що метою аудиту фінансової звітності є надання аудитором висновку про відповідність чи невідповідність фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах інструкціям, які регламентують порядок підготовки і представлення фінансових звітів [22]. Отже, метою внутрішнього аудиту є перевірка фінансової звітності філій, представництв, дочірніх підприємств тощо.

Також, важливим компонентом щодо розмежування внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту є виділення функцій: останній виконує функцію контролю та аналізу фінансової звітності, а внутрішній контроль – нагляд та аналіз за господарською діяльністю підприємства взагалі [23].

Слід звернути увагу, що аудитори, які здійснюють внутрішній аудит, несуть власний ризик, тобто вони в разі подання неправдивої інформації будуть нести відповідальність як аудитори, а не працівники відповідного підприємства, проте спеціалісти з внутрішнього контролю не мають такого ризику.

Таким чином, між внутрішнім контролем та аудитом існує принципова різниця, зумовлена тим, що вони мають різну мету, функції, об'єкти та різну форму ризику. Крім того, при проведенні внутрішнього аудиту власник цікавиться фінансовим станом підприємства, тобто через перевірку поточної фінансової звітності він може з'ясувати у якому стані знаходиться підприємство, і чи є достовірною звітність. Саме тому можна сказати, що внутрішній аудит орієнтований на інтереси власника підприємства, а здійснення внутрішнього контролю з більшого потрібне для прийняття керівником управлінських рішень.

Хотілося б зазначити й те, що внутрішній аудит підприємства мають право здійснювати кваліфіковані спеціалісти, тобто які мають відповідний сертифікат, який підтверджує їх повноваження щодо здійснення аудиту. Отже, внутрішній аудит може проводитись особами, що працюють на цьому підприємстві, але мають необхідний сертифікат або незалежні спеціалісти – аудитори, тобто запрошені для проведення внутрішнього аудиту. А внутрішньогосподарський контроль проводять особи, які призначені керівником підприємства, яким не потрібно мати документ, що підтверджує їх повноваження, і, здебільшого, це працівники підприємства.

Окрему увагу хотілося б приділити питанню щодо визначення особливостей проведення внутрішнього контролю та аудиту саме у фінансових установах. Це зумовлено тим, що згідно п. 1 Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України – внутрішній контроль – сукупність процедур, що здійснюються фінансовою установою і забезпечують:

- дотримання законодавства та внутрішніх регламентуючих документів при здійсненні операцій фінансовою установою;
- достовірність та повноту інформації, яка надається наглядовим і виконавчим органам фінансової установи;
- збереження активів фінансової установи і її клієнтів;
- виконання планів фінансової установи [24].

Проте, Постанова Правління Національного банку України «Про схвалення Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України» закріплює визначення внутрішнього контролю як процес, що відбувається на всіх рівнях управління [25]. Він розробляється банком для гарантування досягнення поставлених цілей з питань:

- ефективності та результативності операцій, здійснених банком;
- достовірності фінансової звітності;
- дотримання законодавства та внутрішніх процедур банку.

Внутрішній аудит треба розуміти, як незалежну експертну діяльність служби внутрішнього аудиту фінансової установи, яка полягає в проведенні перевірок та здійсненні оцінки, як правило, таких елементів:

- системи внутрішнього контролю фінансової установи;

- фінансової і господарської інформації;
- економічності та продуктивності діяльності фінансової установи;
- дотримання законів, нормативних актів та інших зовнішніх вимог.

Такий підхід відповідає основним засадам аудиторської діяльності.

Таким чином, в результаті проведеного дослідження можна дійти таких висновків.

По-перше, необхідно виходити з того, що система внутрішнього контролю є значно ширшим поняттям, тому що прямим її завданням є здійснення нагляду за реальною діяльністю фінансової установи, і може бути утворена в окремому структурному підрозділі фінансової установи, а внутрішній аудит направлений на перевірку та аналіз показників цього нагляду щодо їх відповідності вимогам закону та нормативів, правдивості. Таким чином, внутрішній аудит є видовою складовою внутрішнього контролю, що забезпечує ефективність її функціонування шляхом перевірки.

По-друге, виходячи з вищепроаналізованих функцій внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, останній – це перевірка внутрішньої системи контролю, яка здійснюється відповідною службою, що діє самостійно і вона створена такою установою всередині неї. Також внутрішній аудит може проводитися не тільки у вигляді перевірки, а й консультації. А внутрішній контроль – це система заходів щодо забезпечення правомірності та прибутковості діяльності даної юридичної особи. Тому, не можна діяльність служби внутрішнього аудиту зводити тільки до перевірки фінансової звітності і проведення поточного контролю, це й оцінка, аналіз та контроль за діяльністю, що дає змогу оцінювати можливості відповідного суб'єкта у майбутньому.

Список використаної літератури:

1. Андреев В.Д. Практический аудит: справ. пособ. / В.Д. Андреев. М.: Экономика, 1994. – 366 с.
2. Білуха М.Т. Курс аудиту / М.Т. Білуха. – К.: Вища школа: Знання, 1998. – 573 с.
3. Аудит: Теорія і практика: Підручник / А.Г. Загородній, М.В. Корягін, А.В. Єлісєєв. – Львів: Львівська політехніка, 2004. – 453 с.
4. Бурцев В.В. Внутренний аудит компании: вопросы организации и управления / В.В. Бурцев // Управление финансами предприятия. – 2003. – № 4. – С. 35 – 39.
5. Штейман М.Я. Внутрехозяйственный контроль в сельскохозяйственных предприятиях / Я.М. Штейман. – М.: Финансы и статистика, 1983. – 160 с.
6. Солодов А.К. Рынок: контроль и аудит. Вопросы теории и техники. Часть 1 / А.К. Солодов. – Воронеж: редакционный издательский отдел, 1993. – 160 с.
7. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: Рута, 2003. – 443 с.
8. Слободяник Ю.Б. Зовнішній аудит Національного банку України // Вісник Хмельницького національного університету. – 2008. – № 6. – С. 152 – 154.
9. Ткаченко А.М. Докази, що застосовуються внутрішніми аудиторами, їх структура та кваліфікація // Економіка промисловості. – 2002. – № 1. – С. 96 – 109.
10. Бичкова А.Г. Проблеми аудиту в банківських установах // Підприємництво, господарство та право. – 2009. – № 7. – С. 78 – 83.
11. Назарова К.О. Сучасний стан та проблеми аналітичного забезпечення внутрішнього аудиту на підприємствах торгівлі // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – № 647. – С. 433 – 440.
12. Чуєнко А.Є. Сутність та організація служби внутрішнього аудиту // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2010. – № 7 – 8. – С. 38 – 42.
13. Богомолов А.М., Голощапов Н.А. Внутренний аудит. Организация и методика проведения / А.М. Богомолов, Н.А. Голощапов. – М.: Экзамен. – 1999. – 190 с.
14. Виноградова М.О. Внутрішній аудит в Україні: проблеми та перспективи розвитку // Полтавський університет економіки і торгівлі. – 2010. – № 11. – С. 42 – 48.
15. Концепція розвитку та реструктуризації системи урядового фінансового контролю та аудиту в Україні (проект) від 9 травня 2004 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.Minfin.gov.ua>.
16. Бюджетний кодекс України, прийнятий 8 липня 2010 р. № 2456 – VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50 – 51. – Ст. 572.
17. Про рахункову палату: Закон України від 11 липня 1996 р. № 315/96 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 43. – Ст. 212.
18. Про державну контрольно – ревізійну службу в Україні: Закон України від 26 січня 1993 р. № 2939 – XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 13. – Ст. 110.
19. Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України: Постанова Правління Національного банку України від 20 березня 1998 р. № 114 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0548500-98>.

20. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07 грудня 2000 р. № 2121– III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5 – 6. – Ст. 30.

21. Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 травня 2005 р. № 158 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article?art_id=34900&cat_id=32568

22. Щодо прийняття рішення про застосування Міжнародних стандартів аудиту: Лист Аудиторської палати України від 6 серпня 2004 року № 2-309 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.8912.0>.

23. Ермішова С.В. Внутрішній аудит в системі державного фінансового контролю // Економіка і організація управління. – 2008. – № 3. – С. 149 – 158.

24. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення внутрішнього аудиту фінансових установ: Розпорядження Державної Комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27 вересня 2005 р. № 4660 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v4660486-05>.

25. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України: Постанова Правління Національного банку України 28 березня 2007 р. № 98 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0098500-07>.

Надійшла до редакції 23.02.2012

МОВЧАН А.О., кандидат юридичних наук
(Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»,
Кримський юридичний інститут)

УДК 349.2

ПРИВАТНІ КАДРОВІ АГЕНТСТВА В УКРАЇНІ

Проаналізовано відносини працевлаштування, які спрямовані на сприяння особам у пошуку роботи (виду зайнятості) з боку державних і недержавних органів, наприклад, кадрових агентств. Висвітлено роль та значення діяльності приватних кадрових агентств при доборі кадрів. Обґрунтовано пропозиції щодо правового врегулювання їх діяльності.

Ключові слова: працевлаштування, добір кадрів, агентства з працевлаштування, сприяння у пошуку роботи, зайнятість населення.

Проанализированы отношения трудоустройства, направленные на содействие лицам в поиске работы (вида занятости) со стороны государственных и негосударственных кадровых агентств. Освещены роль и значение деятельности частных кадровых агентств при подборе кадров. Обоснованы предложения по правовому урегулированию их деятельности.

Ключевые слова: трудоустройство, подбор кадров, агентства по трудоустройству, содействие в поиске работы, занятость населения

The article analyzes the employment relationships, which are aimed at assist people to find work (employment type) by government and private agencies, such as recruitment agencies. The article discovers the role and value of private employment agencies in the selection of employees. The author justifies the proposals on the legal regulation of their activities.

Keywords: employment, recruitment, employment agencies, assistance in job search, employment of the population.

Працевлаштування – один із способів сприяння досягненню повної, продуктивної і вільно обраної зайнятості за допомогою надання уповноваженими органами допомоги громадянам у пошуку роботи, а роботодавцям – у доборі необхідних працівників із урахуванням інтересів громадян, роботодавців і держави, що є одночасно гарантією реалізації права громадян на працю та інших прав в сфері зайнятості та праці. Працевлаштування включає сприяння громадянам у пошуку роботи (виду зайнятості) з боку державних і недержавних органів, таких як кадрові агентства.

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що в Україні комплексно майже не досліджувалась зазначена проблема.

Науково-теоретичним підґрунтям для дослідження питання діяльності приватних кадрових агентств при доборі кадрів, стали К. М. Гусова, І. Я. Кисельова, М. В. Молодцова, О. В. Смирнова, В. М. Толкунової та інших учених у галузі трудового права.

